

Μια ζωή, Πέρης Ιερεμιάδης - Σταύρος Διοσκουρίδης

Μια ζωή Πέρης Ιερεμιάδης

Ο Πέρης Ιερεμιάδης, ζωγράφος και εικαστικός που στα πρωτογενή στοιχεία βρήκε τα εργαλεία του, «ένας δραστικός τεχνίτης παλαιάς κοπής», πέθανε στις 12/05/07, στα 68 του χρόνια.

Η Αθήνα όλη είναι ξερή. Δεν έχει ούτε ένα φύλλο. Γύρω από τον Άγιο Ελευθέριο (δίπλα στη Μητρόπολη) όμως, που πρέπει να φαίνεται, είναι ζούγκλα από φυτά. «Αμαζόνιος» έλεγε ο Πέρης Ιερεμιάδης κάθε φορά που περνούσε απ'έξω. Έκανε διάφορα διαβήματα για την «απελευθέρωση» του ναού που είναι φτιαγμένος από αρχαίες πέτρες και η αλήθεια είναι πως σήμερα είναι ορατός από κάθε μεριά. Λάτρης του φυσικού περιβάλλοντος.

« Το τοπιάκι, η θέα από το ταξίδι μας. Λίγη θάλασσα και λίγα βουναλάκια. Πώς να 'ναι αυτό το τοπιάκι όπου να φαίνεται πόσο φευγάτοι είμαστε...». Λάτρης όμως και των λαϊκών αρχιτεκτονημάτων, ο ζωγράφος και εικαστικός Ιερεμιάδης ήθελε πάντα να αντιστέκεται στην αλλοίωση που επέφερε η σύγχρονη κοινωνία σε καθετί ωραίο. Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 15 Ιουνίου του 1939. Ο πατέρας του Μίλτος καταγόταν από την Προύσα της Μικράς Ασίας και ήταν από τα ιδρυτικά στελέχη της Αθλητικής Ένωσης Κωνσταντινουπόλεως (ΑΕΚ). Από κει ο Πέρης θα αποκτήσει μια ιδιαίτερη σχέση με τα σπορ και ως αθλητής αλλά κυρίως ως δεινός σχολιαστής ποδοσφαιρικών και όχι μόνο αγώνων. Πίσω από κάθε πάσα έβλεπε τη νοοτροπία, τον πολιτισμό, τα μύγια πάθη και τις συνωμοσίες κάθε εθνότητας.

Πολύ μικρός ταξίδεψε στην Αφρική, όπου και έκανε τις πρώτες τάξεις του δημοτικού, στο Καμερούν. Ταλαιπωρήθηκε από διάφορες αρρώστιες, ακόμα και τύφο. Επέστρεψε στην Ελλάδα όπου τελείωσε, εσωτερικός, το εξατάξιο γυμνάσιο της σχολής Χατζιδάκη. Το 1957 ξανάφησε την Ελλάδα για το Παρίσι. Φοίτησε στη Σχολή Καλών Τεχνών στο τμήμα της ζωγραφικής. Σύχναζε στα τυπογραφεία όπου τύπωνε ο άλλος μεγάλος Έλληνας, ο Τεριάντ, το περιοδικό «Vergne», μιλούσε για φιλοσοφία και τέχνη, κάτι που ποτέ δεν χόρτασε στη ζωή του. Έζησε στο Παρίσι έντεκα περίπου χρόνια δουλεύοντας ως σχεδιαστής σε γραφεία αρχιτεκτόνων και μηχανικών. Εκεί απέκτησε και το πρώτο του παιδί, την Κατίνα. Μετακόμισε στη Γερμανία, όπου για δύο χρόνια ζούσε στα περίχωρα της Φρανκφούρτης συντροφιά με τη Γιούλη Δεληγιάννη. Θρυλικές έχουν γίνει οι περιγραφές τους για τη ζωή στο Μέλανα Δρυμό. Πριν γυρίσει οριστικά στην Ελλάδα το 1972, πέρασε και ένα οχτάμηνο στη Ρώμη. Στην Αθήνα απέκτησε άλλο ένα παιδί, τον Μίλτο. Βιοποριζόταν για πολλά χρόνια ως συνεργάτης σε αρχιτεκτονικά γραφεία, σε εργασίες διακόσμησης καθώς και σε εκδοτικούς οίκους (εκδόσεις τέχνης, χάρτες). Θεωρείτο αυθεντία στην επιλογή χρωμάτων και την εφάρμοσε σε ξενοδοχειακά συγκροτήματα και στην ανακαίνιση μεγάλου μοναστηριακού οικήματος στην Ορμύλια Χαλκιδικής. Καταπιάστηκε ιδιαίτερα με το έργο δύο σπουδαίων καλλιτεχνών, του Γιαννούλη Χαλεπά και του Δημήτρη Πικιώνη. Επιμελήθηκε μια περίτεχνη έκδοση με θέμα το έργο του Χαλεπά και το 2005 φρόντισε μια έκθεση γι' αυτόν στο Ίδρυμα Τηνιακού Πολιτισμού.

Εξέθεσε αρκετά αργά (1977 και 1979) μικρά σχέδια στις Νέες Μορφές. Πρώτη μεγάλη ατομική έκθεση πραγματοποίησε το 1982 στην ίδια γκαλερί. Ακολούθησαν αρκετές ακόμα Γκαλερί Ιόνη (1989-1991), Γαλλικό Ινστιτούτο Πειραιά, Άστρα (1993, 1995, 2004, 2006) και η τελευταία τον Ιανουάριο του 2007 στο Art Gallery Café στη Βούλα. Ο ίδιος δεν επιθυμούσε να καταταχτεί σε κάποιο καλλιτεχνικό ρεύμα. Απεχθανόταν τη μανιέρα. Αντλούσε την έμπνευσή του από κομμάτια της ζωής. Η φύση, βάρκες, Αϊ-Γιώργηδες, λουλούδια και άλλα απλά, απτά θέματα, που εκφράζουν μια άρρηκτη συνοχή με το ελληνικό στοιχείο, αποτελούν τη θεματολογία του. «Αντί να κλείσει τα πράγματα σε μια τέλεια σύνθεση, που, οριζοντάς τα, θα τα απονέκρωνε εντός της και θα τα μετέβαλε σε είδωλα, ο Ιερεμιάδης τα εκθέτει σε αυτό που τα καίει και τα γεννάει» γράφει ο Ηλίας Παπαγιανόπουλος. «Ένας δραστικός τεχνίτης παλαιάς κοπής που μας χάριζε τον εαυτό του στα χοντρά κουφάρια καϊκιών, στις αρχαίες καλλιγραφίες, στις πανηγυρικές φιγούρες της διαρκώς αναζητούμενης πληρότητας, στους λιτούς λαϊκούς χάρτες, στο διακοσμητικό πνεύμα των μεγάλων πνευματικών πολιτισμών» συμπληρώνει ο Αντώνης Ζέρβας. «Η ζωγραφική του Π.Ι., “μικρή”, γήινη, απτή, εμπράγματη, δίνει σημασία στο ίδιο το ζωγραφικό πράγμα, στην πράξη, στο αφήγημα και στο αφηγούμενο εξίσου» αναφέρει ο Νίκος Ξυδάκης, για να καταλήξουμε στον ίδιο τον Ιερεμιάδη : «Σαν ένα μπουρίνι κρατάει η ζωή. Πως μπορεί άραγε να παρασταθεί ο χώρος, δηλαδή ο χρόνος. Γι αυτό μένει μια τομή μόνο που μπορείς να κάνεις, ή κάνεις κάτι τελείως ακίνητο, διπλωμένο στον εαυτό του...».

Εκτός από το ζωγραφικό του έργο, αρκετές ήταν και οι συνεργασίες του σε εκδοτικά εγχειρήματα. Κόσμησε με σχέδιά του το παλαμικό τεύχος (αρ.14) του «Εκηβόλου». Σχεδίασε το σήμα των εκδόσεων Το Ροδακίο και του Θεάτρου Σφενδόνη, όπου «ζωγράφησε» στην παράσταση Λίγο απ’όλα του αγαπημένου του Καραγκιόζη με τα σκηνικά και τα κοστούμια του, εικονογράφησε τις Μεταφράσεις του Καρυωτάκη. Από το 1995 αποτέλεσε την εικαστική ψυχή του περιοδικού «Ερουρέμ» (αργότερα «Ινδικτος») και συνεργάστηκε στενά με τον εκδότη της Ινδίκτου Μανόλη Βελιτζανίδη.

Σ’ένα τσαρδί τσομπάνηδων στο ερημονήσι των Πεταλιών στην Εύβοια περνούσε τα καλοκαίρια του σαν σύγχρονος Ροβινσώνας, παλεύοντας με τις οχιές και τους αγριόγατους. Τον τελευταίο χρόνο της ζωής του τον πέρασε στους Βλάχηδες στην Αίγινα κοντά στη Σοφία Σκούρα. Μακριά από τις τρομερές ιστορίες που λέγονταν γι’ αυτόν –π.χ. ότι έβραζε τα παπούτσια του για να μαλακώσει το δέρμα και έραβε πουκάμισα από στρωματσόπανο και αλευρόσακους για να έχει γνήσιο μπαμπάκι – και κουρασμένος από τη λευχαιμία. Ζωγράφιζε πια μόνο με χόμα. Δεν ήθελε ποτέ φαρμακευτική αγωγή. «Στα χρώματα μου δεν βάζω χημικά», έλεγε, «θα βάλω στο σώμα μου ;». Θεωρούσε ανέκαθεν πως «η πιο μεγάλη υποχρέωση του ανθρώπου είναι η συνάντηση με το θάνατο». Η «συνάντηση» αυτή έγινε στις 12 Μαΐου του 2007. Στην κηδεία του ζωγράφου, οι πολλοί φίλοι και συγγενείς μπερδεύτηκαν στις δύο εκκλησιές και προς στιγμήν ξεκίνησαν να συμετάσχουν σε ακολουθία άλλου. Τη συγκίνηση έσπασαν κάποια χαμόγελα και η ατάκα «ε, αυτό είναι Πέρης!».

Ο Πέρης Ιερεμιάδης άφησε πίσω του μια κόρη, την Κατίνα, που ζει στο Παρίσι και έναν γιο, τον Μίλτο, που ζει στην Αθήνα.

Σταύρος Διοσκουρίδης

Μια ζωή Πέρης Ιερεμιιάδης

Ο Πέρης Ιερεμιιάδης, ζωγράφος και εικαστικός που στα πρωτογενή στοιχεία βρήκε τα εργαλεία του, «ένας δραστικός τεχνίτης παλαιάς κοπής», πέθανε στις 12/05/07, στα 68 του χρόνια.

Η Αθήνα όλη είναι ξερή. Δεν έχει ούτε ένα φύλλο. Γύρω από τον Άγιο Ελευθέριο (δικαία στη Μητρόπολη) όμως, που πρέπει να φαίνεται, είναι ζούγκλα από φυτά. Αμαζόνιο! Έλεγε ο Πέρης Ιερεμιιάδης κάθε φορά που περνούσε απ' έδω. Έκανε διάφορα διαβήματα για την «απελευθέρωση» του ναού που είναι φτιαγμένος από αρχαίες πέτρες και η αλήθεια είναι πως σήμερα είναι ορατός από κάθε μεριά. Λάτρης του φυσικού περιβάλλοντος, «Το τοπίο, η θάλα από το ταξίδιο μου. Λίγη θάλασσα και λίγα βουνάκια... Πώς να 'ναι αυτό το τοπίο όπου να φαίνεται τόσο φυεγάτοι είμαστε...». Λάτρης όμως και των λαϊκών αρχιτεκτονικών, ο ζωγράφος και εικαστικός Ιερεμιιάδης ήθελε πάντα να αντιστάξει στην αλλοίωση που επέφερε η σύγχρονη κοινωνία σε καθετί υψώσι. Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 15 Ιουνίου του 1939. Ο πατέρας του Μίλτος κατόπι από την Προύσα της Μικράς Ασίας και ήταν από τα ιδρυτικά στελέχη της Αθλητικής Ένωσης Κανονοποιητών (ΑΕΚ). Από και ο Πέρης θα αποκτήσει μια ιδιαίτερη σχέση με τα σπορ και ως αθλητής αλλά κυρίως ως δεινός σχολαστής ποδοσφαιρικών και όχι μόνο αγώνων. Πίσω από κάθε πάσα έβλεπε τη νοοτροπία, τον παλτιισμό, το μύθο πάθη και τις συμμορίες κάθε εθνότητας.

Πολύ μικρός ταξίδεψε στην Αφρική, όπου και έκανε τις πρώτες τάξεις του δημοτικού, στο Καμερούν. Ταξιδιωτήθηκε από διάφορες αρρώστιες, ακόμα και τύφο. Επέστρεψε στην Ελλάδα όπου τελείωσε, τσιπτερικός, το εξατάξιο γυμνάσιο της σχολής Καζιόδα. Το 1957 ξανά φησ στην Ελλάδα για το Παρίσι. Φοίτησε στη Σχολή Καλών Τεχνών στο τμήμα της ζωγραφικής. Σύζησε στα τυπωμένα όπου τύπωσε ο άλλος μεγάλος Έλληνας, ο Τερζάνης, το περιοδικό «Άντες», μιλώντας για φιλοσοφία και τέχνη, κάτι που ποτέ δεν χόρτασε στη ζωή του. Έζησε στο Παρίσι έντεκα περίπου χρόνια δουλεύοντας ως σχεδιαστής σε γραφεία αρχιτεκτονικών και μηχανικών. Εκεί απέκτησε και το πρώτο του παιδί, την Κατίνα. Μετακόμισε στη Γερμανία, όπου για δύο χρόνια ζούσε στα περίχωρα της Φρανκ-

φούρτης συντροφιά με τη Γκούλη Δεληγιάννη. Θρυφικές έχουν γίνει οι περιγραφές τους για τη ζωή στο Μιλάνο Δουρό. Πριν γυρίσει οριστικά στην Ελλάδα το 1972, πέρασε και ένα στάγμιτο στη Ρώμη. Στην Αθήνα απέκτησε άλλο ένα παιδί, τον Μίλτο. Βιογραφίζον για πολλά χρόνια ως συνεργάτης σε αρχιτεκτονικά γραφεία, σε εργασίες διακόσμησης καθώς και σε εκδοτικούς οίκους (εκδόσεις τέχνης, χάρτες). Θεωρεί το ξενόδοξο στην επιλογή κρημάτων και την σφάριση σε ενοχολογικά συγκροτήματα και στην ανακάλυψη μεγάλου μοναστηριακού σκεύους στην Ορχυμια Χαλκιδικής. Καταπόνησε ιδιαίτερα με το έργο δύο σπουδαίων καλλιτεχνών, του Γιαννούλη Χαλεπά και του Δημήτρη Πασιάνη. Επιμελήθηκε μια περίεργη έκδοση με θέμα το έργο του Χαλεπά και το 2005 φρόνησε μια έκθεση γι' αυτόν στο Ίδρυμα Τηλεοπτικού Πολιτισμού.

Έξθεσε αρκετά έργα (1977 και 1979) μικρά σχέδια στις Νέες Μορφές. Πρώτη μεγάλη ατομική έκθεση πραγματοποίησε το 1982 στην ίδια γκαλερί. Ακολούθησαν αρκετές ακόμα - Γκαλερί Ιόνη (1989-1991), Γαλλικό Ινστιτούτο Παρισιού, Λιστρα (1993, 1995, 2004, 2005) και η τελευταία τον Ιανουάριο του 2007 στο Art Gallery Café στη Βουίλα. Ο ίδιος δεν επιθυμούσε να κατασχετεί σε κάποιο καλλιτεχνικό ρεύμα. Απεχθόταν τη μανιέρα. Αντιλούσε την έμπνευσή του από κομμάτι της ζωής. Η φύση, βόρκες, Αι-Γιάρηδες, λαυλούδια και άλλα απλά, απλά θέματα, που εκφράζουν μια άρρηκτη συσχέτιση με το ελληνικό στοιχείο, αποτελούν τη θεματολογία του. «Αντί να κλείσει τα πράγματα σε μια τέλεια σύνθεση, που, ορίζοντας τα, θα τα απονέμει εντός της και θα τα μετέβαλε σε είδωλα, ο Ιερεμιιάδης τα εκθέτει σε αυτό που τα καίει και τα γεννάει γράφει ο Ηλίας Παπαγιάννουλος. «Ένας δραστικός τεχνίτης παλαιάς κοπής που μας χάρισε τον εαυτό του στα χοντρά κουφάρια καϊκιών, στις αρχαίες καλλιγραφίες, στις πανηγυρικές φαιούρες της διαρκώς αναζητούμενης πληρότητας, στους λυγρούς λαϊκούς χάρτες, στο διακοσμητικό πνεύμα των μεγάλων ψευδαρκών πολιτισμών συμπληρώνει ο Αντώνης Ζέρβας. «Η ζωγραφική του Π. Ι. «μικρή», γνήσι, εμπρόσμη, δίνει σημασία στο ίδιο το ζωγραφικό πράγμα, στην πράξη, στο αφήγημα και στο αφηγημένο εξίσου» αναφέρει ο Νίκος Ευδόκιος, για να

«Σαν ένα μπουρλί κρατάει η ζωή. Πώς μπορεί άραγε να παρασταθεί ο χόρος, δηλαδή ο χρόνος. Γι' αυτό μένει μια τομή μόνο που μπορείς να κάνεις, ή κάνεις κάτι τελείως ακίνητο, διπλωμένο στον εαυτό του».

καταλήξουμε στον ίδιο τον Ιερεμιιάδη: «Σαν ένα μπουρλί κρατάει η ζωή. Πώς μπορεί άραγε να παρασταθεί ο χόρος, δηλαδή ο χρόνος. Γι' αυτό μένει μια τομή μόνο που μπορείς να κάνεις, ή κάνεις κάτι τελείως ακίνητο, διπλωμένο στον εαυτό του...».

Εκτός από το ζωγραφικό του έργο, αρκετές ήταν και οι συνεργασίες του σε εκδοτικά εγχειρήματα. Κόμισε με σχέδιά του το παλαμικό τεύχος (σφ. 14) του «Εκθιδίου». Σχεδίασε το σήμα των εκδόσεων Το Ροδακό και του Θεόδωρου Στεφάνου, όπου «ζωγράφισε» στην παράσταση Λίγο απ' όλα του αγαπημένου του Κοροπούλη με τα σκιανάκια και το κοστούμιο του, εικονογράφησε τις Μεταφράσεις του Καρυωτάκη. Από το 1995 αποτίλεισε την εκδοτική ψυχή του περιοδικού «Ερουρέμα» (αργότερα «Νέκτος») και συνεργάστηκε στενά με τον εκδόστη της ηδίστου Μανόλη Βελυζανίδη.

Σ' ένα ταξίδι τασιμάνηδων στο ερημικό των Πεταλών στην Εύβοια περνούσε το καλοκαίρι του σαν σύγχρονος Ροβινσώνας, παλεύοντας με τις σχέτες και τους αγριόγατους. Τον τελευταίο χρόνο της ζωής του τον πέρασε στους βλάχους στην Αίγινα κοντά στη Σοφία Σκούρα. Μανιρά από τις τριμερές ιστορίες που λέγονταν γι' αυτόν -η.χ. ότι έβραζε τα παπούτσια του για να μαλακώσει το δέρμα και έγραβε ποικίλια από στριμματούσανα και αλευροδόκιμα για να έχει γνήσιο μπουρλί - και κούρασε από τη λαιμοχμία. Ζωγράφιζε πιο μόνο με χρώμα. Δεν ήθελε ποτέ φαρμακευτική σιγή. «Στα χρώματά μου δεν βάζω χημικά», έλεγε. «θα βάλω στο σώμα μου». Θεωρούσε ανέκδοτο πως η πιο μεγάλη υποχρέωση του ανθρώπου είναι η συνάντησή με το θάνατο. Η συνάντησή αυτή έγινε στις 12 Μαΐου του 2007. Στην κηδεία του ζωγράφου, οι παλιοί φίλοι και συγγενείς μεπεδύτηκαν στις δύο σκαλιές και προς στιγμήν ενέκριναν να συμμετάσχουν οι ακολουθία άλλου. Τη συνάντηση έσπασαν κάποια χρώματα και η απόκα «... αυτό είναι Πέρης».

Ο Πέρης Ιερεμιιάδης άφησε πίσω του μια κόρη, την Κατίνα, που ζει στο Παρίσι και έναν γιο, τον Μίλτο, που ζει στην Αθήνα.

Σταύρος Δωσοκορίδης